

Recenzja dorobku naukowego dra Erwina Kotłowskiego w
postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych.

1. Uwagi ogólne

Dr Erwin Kotłowski uzyskał tytuł magistra prawa w 2005r., w 2006r. magistra administracji na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Prawa i Administracji oraz w SWPS na Wydziale Prawa w Warszawie. W 2013r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na Uniwersytecie Warszawskim w Instytucie Nauk o Państwie i Prawie, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Partnerstwo publiczno-prywatne jako metoda realizacji zadań publicznych”, pod kierunkiem prof. dr hab. Huberta Izdebskiego. Dr Erwin Kotłowski jest zatrudniony od października 2016r. w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych jako wykładowca, profesor WSH. Wcześniej pracował od 2015r. w Wyższej Szkole Handlowej w Wydziale Nauk Społecznych im. Króla Stefana Batorego w Piotrkowie Trybunalskim jako wykładowca.

2. Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit a) ustawy z 2018r. -Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Habilitant wskazał jako osiągnięcie z art. 219 cytowanej wyżej ustawy monografię pt „Dyrektor sądu jako organ menedżerskiego systemu zarządzania w sadach powszechnych”, Warszawa 2018r.

Na początku należy stwierdzić, że sam wybór tematu monografii jest trafny. Jak zasadnie wskazał Autor, nie ma w

polskiej literaturze opracowania naukowe dotyczące analizy dyrektora sądu, i jego roli w systemie zarządzania sądami powszechnymi. Występują jedynie pojedyncze wypowiedzi np. D. Sześciło, Dwuwładza w sądzie - status, zadania i kompetencje dyrektora po reformie, Warszawa 2014, oraz zawarte w komentarzach do ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych. Wydaje się zatem, że refleksja naukowa nad tym zagadnieniem, czy przyjęty przez polskiego ustawodawcę model zarządzania sądami poprzez ustanowienie odrębnego organu odpowiedzialnego za organizację pracy sądu jest właściwy? Powyższa monografia składa się z 11 rozdziałów. Pierwszy dotyczy menedżerskiego systemu zarządzania w prawie polskim, w którym przedstawiono tendencję w poszukiwaniu najbardziej skutecznych metod zarządzania, zwłaszcza po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Rozdział drugi dotyczy samej idei wprowadzenia nowego organu sądu, jakim jest dyrektor. W rozdziale tym znajduje się przedstawienie celu, który stawiał sobie ustawodawca wprowadzając reformę oddzielającą zarządzanie sądem od funkcji orzeczniczych. Prezes Sądu nadal pozostał zwierzchnikiem kadry orzeczniczej czyli sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów natomiast dyrektor został przełożonym pracowników administracyjnych czyli urzędników sądowych i pracowników obsługi. Trzecim autor szczegółowo przedstawia dyrektora sądu jako organ sądu powszechnego i stara się przedstawić jego status wskazując również na jego kompetencje. Rozdziale czwartym autor przedstawia dyrektora sądu w sądzie powszechnym poprzez wskazanie modelowego systemu zarządzania oraz planowania budżetu i w końcu kompetencji dyrektora sądu względem podległych mu pracowników. W rozdziale piątym i szóstym autor przedstawił podział obowiązków pomiędzy dyrektora sądu a prezesa sądu w szczególności wskazując relację pomiędzy samym dyrektorem a prezesem Sądu. Przedstawiono tam relację pomiędzy pracownikami, którzy nie podlegają dyrektorowi Sądu

a mianowicie sędziami, referendarzami sądowymi oraz asystentami sędziów. Rozdział ósmy zawiera analizę zarządzania sądami powszechnymi w Polsce na tle innych krajów Unii Europejskiej, a w rozdziale dziewiątym autor przedstawił wnioski *de lege ferenda*.

Pod względem metodologicznym monografia opiera się na polskiej literaturze dotyczącej zarządzania w tym zarządzania przedsiębiorstwem prywatnym oraz menedżerskim systemem zarządzania. Nie zawiera natomiast wystarczających odniesień do literatury zagranicznej omawiającej model zarządzania sądami w innych państwach, z wyjątkiem monografii M. Fabr, P. Langboek, *The challenge of change for judicial systems, developing a public administration perspective*, Amsterdam 2010. Brak jest także wystarczającego przedstawienia dyrektora sądu w kontekście prawa pracy czyli omówienia jego statusu pracowniczego oraz relacji pracowniczych pomiędzy dyrektorem sądu jako przełożonym a jego pracownikami W tej kwestii autor cytuje jedynie komentarz do prawa pracy K. Jaśkowskiego, i Komentarz do ustawy o pracownikach sądów i prokuratury M. Mazuryka i K. Sadowskiego. W końcu relacji pracowniczej pomiędzy prezesem Sądu a dyrektorem i na koniec relacji pomiędzy dyrektorem sądu a Ministrem Sprawiedliwości. Analiza pozycji pracowniczej dyrektora oraz jego relacji pracowniczych z podwładnymi, czy przełożonymi nie zawiera odniesień do podstawowej literatury z zakresu prawa pracy, a jedynie szczegółowe omówienia doktryny odnośnie pracowników sądów i prokuratury. Z tych też względów już na wstępie należy ocenić, że pod względem metodologicznym praca ta ma istotne braki ponieważ nie zawiera analizy pełnej literatury, która odnosi się do omawianego zagadnienia czyli dyrektora w sądach powszechnych z perspektywy prawa pracy. Autor szczegółowo omawia różne formy zarządzania także przedsiębiorstwem w oparciu o umowy cywilnoprawne, kontrakty menedżerskie natomiast pominął regulacje Kodeksu pracy z odrębnościami

wynikającymi z usp po zmianie z 18 sierpnia 2011r., kiedy to wprowadzono, jak sam określił, dualistyczny system zarządzania sądami (pion dyrektorski i prezesowski). Inaczej kształtowały się także relacje pomiędzy prezesem sądu a dyrektorem po wprowadzeniu tego modelu zarządzania sądami, a inaczej w okresie późniejszym w wyniku licznych zmian (ostatniej z 2017r.).

Należy też odnieść się krytycznie do omówienia systemu zarządzania sądami innych państwach Unii Europejskiej które zostały zaprezentowane w rozdziale ósmym monografii ponieważ brak jest tutaj przedstawienia różnych modeli zarządzania sądami a przedstawia się jedynie ogólne informacje statystyczne o sądownie w poszczególnych krajach, które nie są następnie wykorzystane przez Habilitanta dla omówienia statusu dyrektora sądu jako organu menedżerskiego w prawie polskim. Rozważania te, prawnooporównawcze, nie wnoszą zatem nic istotnego do niniejszej pracy, nie są też wynikiem własnych badań autora a jedynie powierzchownym odtworzeniem istniejących w tym zakresie opracowań głównie o charakterze statystycznym (GUS, opracowanie M. Dębiak-Bartoszewicz k. 182 i B. Gruszczyńskiej, Wymiar sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia, Warszawa 2017).

Zwrócić należy uwagę, że analiza prawnooporównawcza mogła być bardzo przydatna dla przedstawienia oceny obecnego modelu zarządzania sądami w Polsce ponieważ w wielu krajach w miejsce dyrektora sądu powoływana jest szczególna instytucja o charakterze centralnym, która zajmuje się zarządzaniem sądami w zakresie w jakim funkcje te pełni w Polsce pion dyrektorski. Wydaje się, że taki model który istnieje np. na Węgrzech, Norwegii powinien być przedmiotem szczegółowych badań autora tej monografii ponieważ np. w Norwegii działa on bardzo sprawnie. Istotnym brakiem przedstawionej do ceny monografii jest pominięcie przez autora zadań centralnych, które zlecane są poszczególnym dyrektorom sądów

apelacyjnych przez Ministra Sprawiedliwości, a które odnoszą się do takich zagadnień jak: informatyzacja sądownictwa, usługa druku centralnego, transkrypcja protokołu elektronicznego, świadczenie pierwszej, drugiej i trzeciej linii wsparcia systemów informatycznych sądownictwa powszechnego takich jak: Elektroniczna Księga Wieczysta, Krajowy Rejestr Sądowy, Krajowy Rejestr Karny, Rejestr Zastawów Rejestrowych, Portal informacyjny Sądów Powszechnych, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, zarządzanie tożsamością, poczta centralna, systemy reperytoryjno – biurowe, ZSRK i wiele innych. Minister Sprawiedliwości nie dysponuje bowiem na tyle sprawną administracją, aby mógł te wszystkie funkcje i zadania realizować samodzielnie stąd też od 2012r. Minister Sprawiedliwości, na podstawie zarządzenia o powierzeniu określonych zadań dyrektorom sądów apelacyjnych, przekazuje określone zadania, a następnie środki finansowe służące realizacji tych zadań. W skali całego resortu te środki finansowe przekraczają wielokrotnie wydatki samego Ministerstwa Sprawiedliwości. Stąd też pominięcie przez Autora tego ważnego aspektu działalności dyrektorów sądów jest bardzo poważny mankamentem tej pracy.

Można odczuć także niedosyt w analizie Autora dotyczącej relacji pomiędzy dyrektorem sądu a Ministrem Sprawiedliwości zwłaszcza w kontekście ostatnich zmian wprowadzonych do ustawy o ustroju sądów powszechnych w 2017r. Brakuje także analizy skutków ograniczenia kontroli nad dyrektorem sądu przez prezesa danego sądu na rzecz zwiększonej kontroli Ministra Sprawiedliwości. Koniecznym było ustalenie bowiem, czy taka zmiana rzeczywiście, jak wskazywano w uzasadnieniu do tej nowelizacji, doprowadziła do zwiększonej efektywności pracy dyrektorów oraz usprawniła istniejący w tym zakresie nadzór. Ma to istotne znaczenie zwłaszcza że w ostatnim okresie w niektórych sądach apelacyjnych doszło do poważnych nadużyć finansowych zwłaszcza w zakresie realizacji niektórych

zadań o charakterze centralnym (np. zakupy centralne zlecone Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie).

Brakuje też w tej monografii omówienia bardzo aktualnego zagadnienia prawnego, jakim jest rola dyrektora sądu jako administratora danych osobowych, w kontekście danych przetwarzanych w sądzie, zarówno pracowników mu podległych, jak również danych finansowych, które są przecież intensywnie przetwarzane przez wszystkie wymienione w monografii jednostki organizacyjne sądu (np. oddział finansowy, oddział zamówień publicznych, oddział kadr, oddział informatyczny itd. w systemie ZSRK). Ciekawa mogła być także analiza, kto jest administratorem danych osobowych przetwarzanych przez dany sąd apelacyjny na podstawie powierzenia wykonywania zadań centralnych przez Ministra Sprawiedliwości (np. przechowywanie protokołów elektronicznych przez Oddział Informatyczny zwany Centrum Kompetencji i Informatyzacji Sądownictwa w tzw. CAPE- Centralnym Archiwum Protokołów Elektronicznych). Tej analizy jednak w monografii nie ma. Autor nie dostrzegł bowiem w ogóle tego problemu, jakim jest powierzenie zadań centralnych dyrektorom sądów przez Ministra Sprawiedliwości.

Jedynie pozytywnie można ocenić zastosowaną przez Autora metodę empiryczną, poprzez przeprowadzenie ankiet i wywiadów eksperckich, czego brakuje we współczesnych opracowaniach naukowych. Autor zatem zasadnie przyjął taką metodę badawczą, pogłębiając przez to postawione na końcu monografii wnioski *de lege ferenda*.

Ostatecznie należy ocenić negatywnie przedstawioną monografię. Nie stanowi ona istotnego wkładu do nauki prawa w szczególności o ustroju sądownictwa powszechnego, ponieważ nie zawiera odpowiedzi na najistotniejsze pytania dotyczące aktualnego systemu zarządzania sądami powszechnymi. Brakuje rzetelnej analizy prawno-porównawczej, oceny roli dyrektorów sądów zwłaszcza apelacyjnych w realizacji zadań przypisanych

Ministrowi Sprawiedliwości mającymi charakter zadań centralnych. Brak jest także refleksji, czy inne modele zarządzania sądami np. poprzez ustanowienie centralnej administracji obok, czy w strukturze ministerstwa sprawiedliwości, nie jest bardziej efektywne. Rodzi niedosyt pominięcie w monografii, istotnego elementu zarządzania sądami powszechnymi, etatyzacji w zakresie urzędników i pracowników pomocniczych. Zadanie te są przypisane dyrektorowi sądu apelacyjnego, który współpracuje z dyrektorami poszczególnych sądów apelacji (rejonowymi i okręgowymi), ale weryfikacji ostatecznej dokonuje Minister Sprawiedliwości, oceniając potrzeby kadrowe danej apelacji, za czym podążają środki budżetowe. Istotne znaczenie ma np. znoszenie dysproporcji pomiędzy zatrudnieniem w poszczególnych sądach, ustalenia kryteriów (współczynników) ustalenia liczby urzędników względem orzeczników, czy wpływu spraw, czy ich charakteru, oraz ustalenia wynagrodzeń (nadal utrzymują się wysokie dysproporcje wysokości wynagrodzeń urzędników sądów poszczególnych szczebli). Nie w monografii także rozważań dotyczących kosztów utrzymywania. Każdym, nawet małym sadzie pionu dyrektorskiego, w sytuacji, gdy obecnie wiele „usług” w administrowaniu sądami ma zcentralizowany charakter np. ZSRK, usługi informatyczne dotyczące systemów centralnych np. e-protokołu, Portalu Orzeczeń, Portalu Informacyjnego, zarządzania tożsamością, poczty wewnętrznej, transkrypcji, zakupów centralnych (obecnie każdy sąd apelacyjny dokonuje zakupów na potrzeby całej apelacji). Rozwiązania polegające na kumulacji zadań z zakresu administracji sądowej w sadzie przełożonym były już stosowane i należy je ocenić pozytywnie (tzw. Sąd funkcjonalne).

Podsumowując należy uznać, że oceniana monografia jest ciekawym omówieniem przedmiotowego zagadnienia-zarządzania sądami przez dyrektora, ale brak jej poważnej refleksji nad przyjętym w Polsce modelem.

3. Pozostałe osiągnięcia naukowe.

Habilitant przedstawił jako pozostały swój dorobek monografie, rozdziały w pracach zbiorowych i artykuły. Do monografii i rozdziałów w opracowaniach zbiorowych zaliczył:

1. D. Kotłowski, M. Świeczkowska-Wójcikowska, J. Świeczkowski, A. Antkiewicz, M. Dziewulska, R. Fronczek, A. Kurzych, M. Lewandowski, R. Łyszczek, W. Piłat, A. Powałowski, M. Rybicka-Pakuła, K. Sadowski, J. Szachta, H. Wolska, O. Zinkiewicz Będźmirowska, W. Grajdura, M. Świeczkowska-Wójcikowska, M. Uliasz „Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego. Komentarz”, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2019;
2. D. Kotłowski, K. Sadowski, O. M. Piaskowska „Kazusy cywilne - część ogólna, prawo rzeczowe, zobowiązania i spadki”, Kazusy, C. H. Beck, Warszawa 2019;
3. D. Kotłowski „Dyrektor sądu jako organ menadżerskiego systemu zarządzania w sądach powszechnych”, C.H. Beck, Warszawa 2018;
4. D. Kotłowski, K. Sadowski, O. M. Piaskowska „Kazusy cywilne - część ogólna, prawo rzeczowe, zobowiązania i spadki”, Kazusy, C. H. Beck, Warszawa 2018;
5. D. Kotłowski, K. Sadowski, O. M. Piaskowska „Kazusy cywilne - część ogólna, prawo rzeczowe, zobowiązania i spadki”, Kazusy, C. H. Beck, Warszawa 2017;
6. D. Kotłowski (red.), K. Sadowski O. M. Piaskowa, A. Ablewicz „Skarga kasacyjna i zażalenie na wyrok uchylający sprawę do ponownego rozpoznania w sprawach cywilnych” — Wolters Kluwer, Warszawa 2016;
7. D. Kotłowski, K. Sadowski (red.), O. M. Piaskowa, A. Rutkowska „Przewlekłość postępowania w sprawach cywilnych” — Wolters Kluwer, Warszawa 2016;

- 8.D. Kotłowski, K. Sadowski „Prawo cywilne. Część ogólna. Zobowiązania. — Kazusy, C.H. Beck, Warszawa 2013;
- 9.D. Kotłowski, K. Sadowski, O. M. Piaskowska „Metodyka pracy referendarza sądowego”, C. H. Beck, Warszawa 2012;
- 10.D. Kotłowski, K. Sadowski. O. M. Piaskowska „Metodyka pracy asystenta sędziego”, C.H. Beck, Warszawa 2011;
- 11.D. Kotłowski, K. Sadowski. O. M. Piaskowska „Asystent sędziego w sądzie powszechnym”, C. H. Beck, Warszawa 2010.
- D. Kotłowski art. 71 87 [w:]. Marzena Świeczkowska-Wójcikowska, Jarosław Świeczkowski, Andrzej Antkiewicz, Monika Dziewulska, Rafał Fronczek, Dariusz Erwin Kotłowski, Andrzej Kurzych, Marek Lewandowski, Rafał Łyszczek, Wojciech Piłat, Andrzej Powałowski, Małgorzata Rybicka-Pakuła, Krzysztof Sadowski, Joanna Szachta, Hanna Wolska, Olga Zinkiewicz-Będźmirowska, Wiesław Grajdura, Marzena Świeczkowska-Wójcikowska, Jarosław Świeczkowski, Marcin Uliasz Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Kodeks Etyki Zawodowej Komornika Sądowego. Komentarz, Wolters Kluwer Polska, 2019;
- 12.Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową [w:] Tworzenie a stosowanie prawa w Polsce. Teoria i praktyka. D. Kotłowski, M. Mazuryk, K. Sadowski (red.), Warszawa 2014 r;
13. Komentarz do art. 27 [w:] Ustawa o województwie i administracji rządowej w województwie. Komentarz, M. Mazuryk, M. Karpiuk, M. Mazuryk (red.), Warszawa 2012;
14. Znaczenie i rola wybranych zasad Europejskiego Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej [w:] Administracja publiczna w III RP. Dwie dekady doświadczeń, M. Mazuryk, S. Jaśkiewicz (red.), Warszawa — Siedlce 2011.

Dokonując oceny tych monografii i opracowań zbiorowych zwrócić należy uwagę, że żadna z nich, poza monografią zgłoszoną przez Habilitanta jako osiągnięcie w oparciu o art. 16 ust. 2 cytowanej

wyżej ustawy, nie została napisana samodzielnie przez Habilitanta, a we współautorstwie. Nie jest zatem jasne, w jakim zakresie Habilitant uczestniczył w opracowaniu powyższych monografii. Część z nich nie może być w ogóle brana pod uwagę jako opracowanie o charakterze naukowym, czyli np. zbiory kazusów, metodyka pracy asystenta, czy komentarz do ustawy o ustawa o komornikach sądowych, ustawy o kosztach komorniczych, i do Kodeksu Etyki Zawodowej Komornika Sądowego, a jako opracowanie o charakterze praktycznym (komentarz, metodyka), czy o charakterze dydaktycznym (kazusy). Nie stanowi one zatem dorobku w rozumieniu ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym z 2003r. Jedynie monografia „Skarga kasacyjna i zażalenie na wyrok uchylający sprawę do ponownego rozpoznania w sprawach cywilnych” — Wolters Kluwer, Warszawa 2016; napisana we współautorstwie (K. Sadowski O. M. Piaskowa, A. Ablewicz D. Kotłowski (red.) może być oceniana pod względem naukowym i to pozytywnie. W działalności naukowej Habilitanta nie ma jednego, czy kilku obszarów badawczych, stąd też te monografie, komentarze, czy rozdziały w opracowaniach zbiorowych mają bardzo zróżnicowany zakres tematyczny, poczynając od prawa cywilnego procesowego, poprzez prawo ustroju sądownictwa (D. Kotłowski, K. Sadowski. O. M. Piaskowska „Asystent sędziego w sądzie powszechnym”, C. H. Beck, Warszawa 2010), prawo administracyjne (Komentarz do art. 27 [w:] Ustawa o województwie i administracji rządowej w województwie. Komentarz, M. Mazuryk, M. Karpiuk, M. Mazuryk (red.), Warszawa 2012; Znaczenie i rola wybranych zasad Europejskiego Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej [w:] Administracja publiczna w III RP. Dwie dekady doświadczeń, M. Mazuryk, S. Jaśkiewicz (red.), Warszawa — Siedlce 2011).i nawet karne (Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową [w:] Tworzenie a stosowanie prawa w Polsce. Teoria i praktyka. D. Kotłowski, M. Mazuryk, K. Sadowski (red.), Warszawa 2014 r.). Takie rozproszenie tematyczne zakresu badań na pewno nie sprzyja pełnemu opracowaniu danego szczegółowego zagadnienia.

Krytycznie należy ocenić przedstawione jako dorobek naukowy Habilitanta artykuły. Jak już wyżej wskazano, odnośnie do monografii, Habilitant nie przygotował i nie opublikował żadnego artykułu samodzielnie, a jedynie we współautorstwie z K. Sadowskim i O.M. Piaskowską. Nadto jedynie artykuły opublikowane w Monitorze Prawniczym i Przeglądzie Sądowym, Przeglądzie Prawa Handlowego i Monitorze Prawa Pracy mają naukowy charakter, ale brak jest oświadczenia Habilitanta, jaki ma udział w ich opracowaniu w relacji do pozostałych autorów. Inne artykuły stanowią krótsze wypowiedzi, bardziej o charakterze praktycznym, ewentualnie stanowią komentarz do aktualnych zagadnień prawnych wynikających z praktyki np. „Asystent sędziego referendarzem?”, „Nowa grupa zawodowa?”, „Obawy przed transkrypcją protokołu”, „Problematyka doręczania korespondencji sądowej”. Należy też stwierdzić, że poniżej wymienione artykuły nie obrazują zaplanowanych badań naukowych Habilitanta, które są rozwijane w kolejnych wypowiedziach. Artykuły te stanowią raczej potrzebę ich Autorów do bieżącego komentowania istotnych pod względem praktycznych problemów jurystycznych. Do takich wypowiedzi należą niewątpliwie: Kilka uwag w zakresie praktycznego stosowania art. 505(37) par. 3 KPC, Tryb postępowania o wyłączenie referendarza sądowego od udziału w sprawie cywilnej, Postępowanie nakazowe po wyroku Trybunału Konstytucyjnego, Zasadność wprowadzenia okresowej oceny pracy sędziego jako pracownika wymiaru sprawiedliwości czy np. Opłacanie pism procesowych przez pełnomocników zawodowych po zmianach.

Habilitant opracował też kilka artykułów o opisowym, ogólnym charakterze, bardziej informacyjnych, niż naukowym. Do tej grupy artykułów można zaliczyć np.: „Elektroniczne postępowanie upominawcze”, „Problematyka doręczania korespondencji sądowej”, „Jaka forma dokumentu?”, „Kilka uwag o księgach wieczystych”, czy też: „Badanie właściwości miejscowej sądu z urzędu w świetle zmian wprowadzonych do art. 202 kpc”.

Kilka artykułów stanowi natomiast próbę zajęcia stanowiska w dyskusji nad zmianami w wymiarze sprawiedliwości. Nie są to jednak wypowiedzi pełne i analityczne, a raczej publicystyczne, zawierające w większości zapatrywania samych autorów (np. „Asystent sędziego referendarzem?”, „Bierność sędziów społecznych”, „Jak wzmocnić pozycję ustrojową sądownictwa?”, „Zasadność wprowadzenia okresowej oceny pracy sędziego jako pracownika wymiaru sprawiedliwości”, „Czy opinie biegłych hamują postępowanie? Różne punkty widzenia”, „Sądy potrzebują dobrych menedżerów — opinia w sprawie „Skuteczny wymiar sprawiedliwości — działania MS na 500 dni”). Opublikowane artykuły obrazuje poniższy wykaz:

1. Kilka uwag w zakresie praktycznego stosowania art. 505(37) S 3 KPC, *Monitor Prawniczy* nr 23/2011 (z K. Sadowski, O. M. Piaskowską);
2. Tryb postępowania o wyłączenie referendarza sądowego od udziału w sprawie cywilnej, *Przegląd Sądowy* nr 7-8/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
3. Postępowanie nakazowe po wyroku Trybunału Konstytucyjnego, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 7-8/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
4. Nowa grupa zawodowa?, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 6/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
5. Asystent sędziego referendarzem?, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 5/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
6. Obawy związane z transkrypcją protokołu, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 5/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
7. Bierność sędziów społecznych, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 4/2011 (K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
8. Jak wzmocnić pozycję ustrojową sądownictwa?, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 3/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);

9. Zasadność wprowadzenia okresowej oceny pracy sędziego jako pracownika wymiaru sprawiedliwości, *Monitor Prawa Pracy*, nr 3/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
10. Elektroniczne postępowanie upominawcze, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 2/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
11. Problematyka doręczania korespondencji sądowej, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 1/2011 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
12. Jaka forma dokumentu?, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 12/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
13. Kilka uwag o księgach wieczystych, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 11/2010, K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
14. Czy opinie biegłych hamują postępowanie? Różne punkty widzenia, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 10/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
15. Opłacanie pism procesowych przez pełnomocników zawodowych po zmianach, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 10/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
16. Badanie właściwości miejscowej sądu z urzędu w świetle zmian wprowadzonych do art. 202 kpc, *Przegląd Prawa Handlowego* nr 9/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
17. Sądy potrzebują dobrych menedżerów — opinia w sprawie „Skuteczny wymiar sprawiedliwości — działania MS na 500 dni”, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 9/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
18. Uprawnienie referendarza sądowego do ustanowienia kuratora procesowego, *Prawo Europejskie w Praktyce*, nr 7 - 8/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
19. Kurator procesowy dla osoby nieznanej z miejsca pobytu w postępowaniu cywilnym — osoba zapewniająca stronie prawo

- do obrony, czy figurant?, Monitor Prawniczy, nr 12/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
20. Zmiany w doręczaniu i wnoszeniu pism w postępowaniu cywilnym, Prawo Europejskie w Praktyce, nr 5/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
 21. Doskonalenie zawodowe — fakt czy fikcja?, Prawo Europejskie w Praktyce, nr 4/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
 22. Czas pracy referendarza sądowego i asystenta sędziego w sądzie powszechnym. Uwaga de lege lata i de lege ferenda, Monitor Prawa Pracy nr 4/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
 23. Szansa na nową jakość orzekania — opinia w zakresie wprowadzenia tzw. protokołu elektronicznego w postępowaniu cywilnym, Prawo Europejskie w Praktyce nr 3/2010 z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
 24. Skierowanie sprawy z postępowania nakazowego do postępowania upominawczego, Przegląd Prawa Handlowego nr 2/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
 25. Dopuszczalność zajęcia przez Naczelnika Urzędu Skarbowego wierzytelności znajdujące się w depozycie sądowym, Przegląd Prawa Egzekucyjnego, nr 1/2010 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
 26. Wątpliwości interpretacyjne na tle praktycznego stosowania art. 108 S 1 kpc, Monitor Prawniczy nr 21/2009 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską);
 27. Pozwany pozbawiony wolności w postępowaniu formularzowym — wnioski de lege lata oraz de lege ferenda, Monitor Prawniczy nr 6/2009 (z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską).

Natomiast na uwagę zasługują glosy przygotowane przez Habilitanta, choć cztery napisane ponownie we współautorstwie z K. Sadowskim i O.M. Piaskowską, i jedną samodzielnie, stanowią

ciekawe omówienie aktualnych zagadnień praktycznych wynikających z orzecznictwa Sądu Najwyższego: „Rozkład ciężaru dowodu w sprawie o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego — glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 27.11.2008 r., IV CSK 74/08, Glosa nr 3/2011 z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską”; „Oryginał wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego jako podstawa do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Glosa aprobująca do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 roku, sygn. III CZP 65/09, Monitor Prawniczy, nr 21/2010 z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską”; „Nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy w oparciu o wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego”. Glosa aprobująca do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 roku, sygn. III CZP 101/07, Glosa, nr 3/2010 z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską; „Co wolno referendarzowi sądowemu?” Glosa aprobująca do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2005 roku (sygn. III CZP 108/05), Prawo Europejskie w Praktyce, nr 6/2010 z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską; i w końcu Glosa krytyczna do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2008 roku (sygn. III CZP 146/07), Glosa, nr 4/2009 z K. Sadowskim, O. M. Piaskowską.

Habilitant wykazał się także aktywnością konferencyjną, co należy ocenić pozytywnie. Zaskakuje jedynie zakres przedstawionych referatów, czyli prawo cywilne materialne, prawo cywilne procesowe, a nawet karne. Na uwagę zasługują wystąpienia na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Perspektywy prawa rodzinnego i spadkowego wobec zmian społecznych i gospodarczych”- UMK w Toruniu, 21 maja 2019 roku; Konferencji Naukowej, „Kodeks Cywilny Jako Źródło Prawa Handlowego, - EWSPiA w Warszawie, 23 kwietnia 2019 roku; Współczesne wyzwania prawa cywilnego i karnego” podczas Konferencji na Wydziale Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, 5 kwietnia 2019 roku; „Ekonomiczna analiza prawa”, podczas XV Konferencji Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu

Warszawskiego, 7 marca 2014 roku; „Główne problemy prawa do informacji”, Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, 29 marca 2012 roku; „Interes publiczny a interes prywatny w prawie”, podczas XIII Konferencji Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, 24 lutego 2012 roku.

4.Osiągnięcia dydaktyczne

Habilitant prowadzi działalność dydaktyczną. I tak, jak wskazano w punkcie 1 recenzji, Od dnia 1 października 2015 roku pracował w WSH w Piotrkowie Trybunalskim, gdzie sprawował opiekę promotorską nad studentami jednolitych studiów magisterskich oraz zaocznych studiów magisterskich i licencjackich na Wydziale Nauk Społecznych oraz Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu. Wypromował od tego czasu do dnia dzisiejszego 116 studentów, natomiast aktualnie w trakcie przygotowywania prac magisterskich i licencjackich pod Jego opieką pozostaje łącznie 38 studentów. W trakcie Jego pracy we wskazanych wyżej uczelniach zrecenzował łącznie 47 prac magisterskich oraz 32 prace licencjackie.

Habilitant jest także adwokatem i od 2013 roku pod Jego opieką merytoryczną, zawodową odbywało przygotowanie łącznie 16 aplikantów adwokackich, wpisanych na listę aplikantów adwokackich prowadzoną przez Okręgową Radę Adwokacką w Warszawie. W okresie od 2015 roku do chwili obecnej prowadzi szkolenia, wykłady, prelekcje oraz warsztaty jako wykładowca — praktyk, prelegent z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego dla instytucji i podmiotów, w tym syndyków i nadzorców sądowych, mediatorów cywilnych i rodzinnych. Od 1 października 2015 roku uczestniczy w Klinice prawa cywilnego i Kole Administratywistów oraz w Radach programowych konferencji organizowanych przez WSH w Piotrkowie Trybunalskim oraz w WSH w Radomiu z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz administracyjnego.

Do innej działalności Habilitanta należy zaliczyć Jego aktywność w Komisji Legislacyjnej przy Naczelnej Radzie Adwokackiej w Warszawie, z ramienia której przedkładał opinie i ekspertyzy wobec projektów ustaw dla organów państwa i instytucji. Od 2010 roku jest członkiem Polskiego Towarzystwa Legislacji w Warszawie oraz Polskie Towarzystwa Cywilistycznego w Warszawie. W dniu 5 marca 2016 roku Kapituła Komisji Ekspertów Prawa w Katowicach „Instytut Zarządzania Jakością Prawa w Katowicach” przyznał mu certyfikat: „Wysoka Jakość Usług Prawnych”.

5. Wnioski końcowe.

Ostatecznie, po analizie monografii przedstawionej przez Habilitanta jako szczególnego Jego osiągnięcia, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a) ustawy, oraz całego, pozostałego dorobku naukowego, czyli monografii, rozdziałów w monografiach, komentarzach, materiałach dydaktycznych, oraz artykułach i glosach, oceniam, że zwłaszcza Jego monografia nie spełnia warunków koniecznych dla opracowań naukowych będących podstawą przyznania stopnia naukowego doktora habilitowanego, zawiera bowiem poważne braki metodologiczne, brak jest w niej gruntownej analizy chociażby krajowej literatury np. z zakresu prawa pracy, brak rzetelnej analizy prawnoporównawczej dotyczącej zarządzania menedżerskiego sądami w innych państwach Unii Europejskiej, oraz brak jest zagranicznej literatury odnoszącej się do tego zagadnienia. Poważnym mankamentem tej monografii jest także pominięcie oceny realizacji przez dyrektorów sądów apelacyjnych niektórych zadań powierzonych Ministrowi Sprawiedliwości w usp, a które to zadania przekazuje do realizacji tym dyrektorom.

Pozostały dorobek naukowy Habilitanta także wydaje się być niewystarczający dla pozytywnej oceny zgodnie z wymogami ustawy. W zasadniczej części nie ma naukowego charakteru, a jedynie praktyczny, czy dydaktyczny i nie jest samodzielnie przygotowany przez Habilitanta, a we współautorskie.

W mojej ocenie dorobek naukowy habilitanta, w tym przedstawiona przez niego monografia w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a) ustawy nie stanowi znacznego wkładu Habilitanta w rozwój Jego dyscypliny naukowej.

Julia Strycharc